

หัตถเวชกรรมไทย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พท.ป.แสงสิทธิ์ กฤษณี

คำไหว้ครู คำขอประสาทพร

ข้าพเจ้า(นักศึกษาออกชื่อตนเอง)... ผู้สืบทอดการนวดไทยสายราชสำนัก ขอกราบนมัสการเทพดาบสทั้งร้อยแปดองค์ผู้ทรงญาณ ซึ่งมีท่านอาจารย์บรมครูชีวกโกมารภัจจ์ เป็นประธานอันประเสริฐ และขอกราบบรมครู

- นายแพทย์กรุด ลูกศิษย์หลวงวาโย
- หมอชิต เคชพันธ์ บุตรชายคนเล็กของหมออินทเวดา
- หลวงราชรักษา
- อาจารย์พัว หลายศรี โปธิ์ ลูกศิษย์หลวงรามเดชะ
- บรมครู มวยไทย ดาบไทย
- อาจารย์ณรงค์ศักดิ์ บุญรัตน์หรือญ

ขออานุภาพของท่านบรมครูทั้งหลายช่วยเมตตาปกป้องคุ้มครอง เชิดชูตัวข้าพเจ้าและบรรดาศิษย์ทั้งหลายที่จะมหายค้ำรงศิลปะการนวดไทยสายราชสำนัก ให้สามารถเผยแพร่วิทยาการให้กระจายไปทั่วทุกทิศานุทิศ เป็นเกียรติศักดิ์อันพึงสัมฤทธิ์แก่แพทย์แผนไทยประยุกต์และประเทศไทยชั่วกาลนาน (กราบ 3 ครั้ง)

หัตถเวชกรรมไทย

การนวดแผนไทย หรือหัตถเวช เป็นศาสตร์และศิลปะแขนงหนึ่งของการแพทย์แผนไทย อันเกิดจากการส่งสมประสงค์จากคนรุ่นหนึ่งไปยังอีกรุ่นหนึ่ง และได้สืบทอดกันมาจนมีหลักในการปฏิบัติและมีวิธีการเฉพาะตัว

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา หมอนวดไทยได้มีการพัฒนาองค์ความรู้อย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด ทำให้การนวดไม่ได้เป็นไปเพื่อบรรเทาความเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้าดังเช่นในอดีตเท่านั้น แต่ยังเป็นกระบวนการดูแลสุขภาพและรักษาโรคอีกด้วย โดยอาศัยการสัมผัสอย่างมีหลักการ ระหว่างผู้ให้การรักษาหรือหมอนวด และผู้รับการรักษา

การนวดไทยถูกจำแนกเป็น 2 แบบ

- การนวดแบบราชสำนัก
- ส่วนการนวดเขลยศักดิ์

- การนวดแบบราชสำนัก คือการนวดในพระราชวัง ทำในการนวดจึงต้องสุภาพ และมักใช้นิ้วมือเท่านั้น เพื่อให้สามารถควบคุมน้ำหนักการนวด ไม่ให้มากเกินไป และไม่ให้ล่วงเกินพระมหากษัตริย์ และพระราชวงศ์
- ส่วนการนวดเชลยศักดิ์ซึ่งเป็นรูปแบบที่ใช้กันเป็นส่วนใหญ่ในปัจจุบัน คือการนวดที่เน้นการช่วยเหลือกันเองในครอบครัวหรือชุมชน ระหว่างการนวดจะไม่ได้ใช้เพียงแค่มือ แต่ยังใช้อวัยวะอื่นร่วมด้วย เช่น ท่อนแขน ศอก หัวเข่า และเท้า ทั้งยังมีการนวดหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นการตี ลูบ ถู กด เพ้น และทุบ ผลที่ได้คือ การควบคุมพลังงานในร่างกายจนเกิดความสมดุล

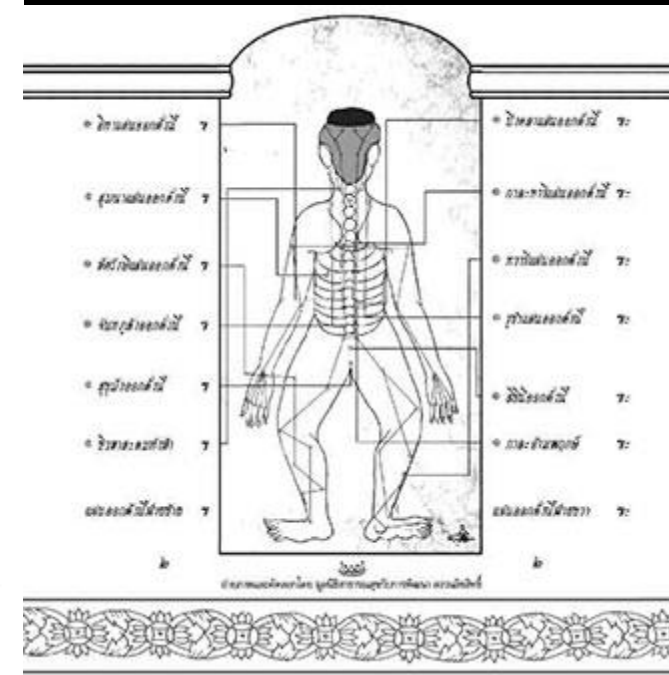
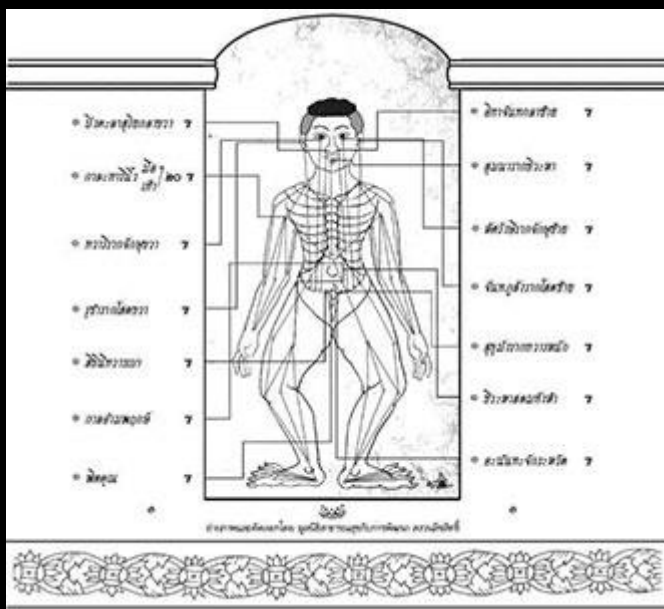
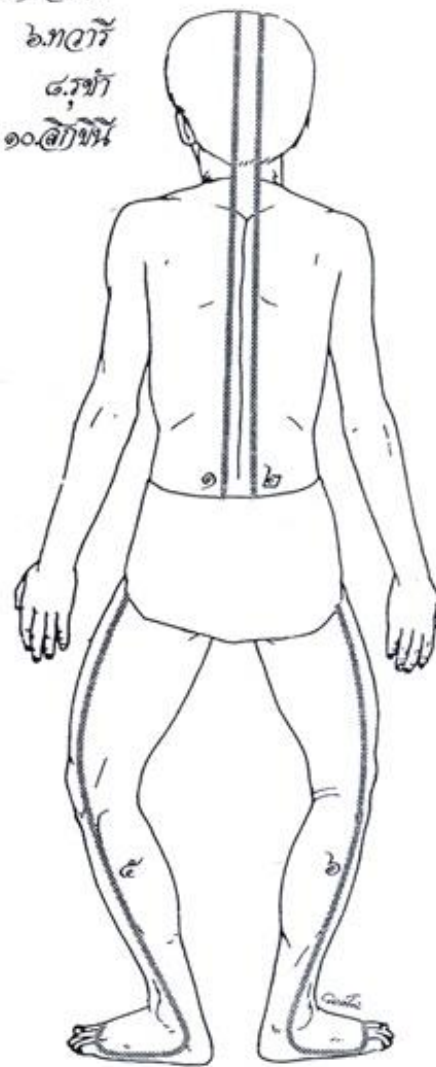
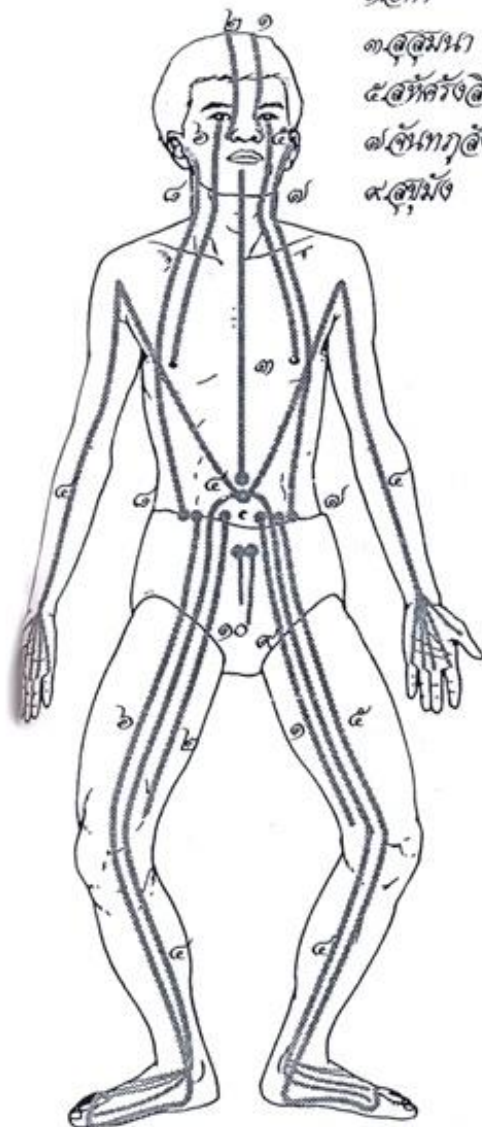
ร่างกายมนุษย์

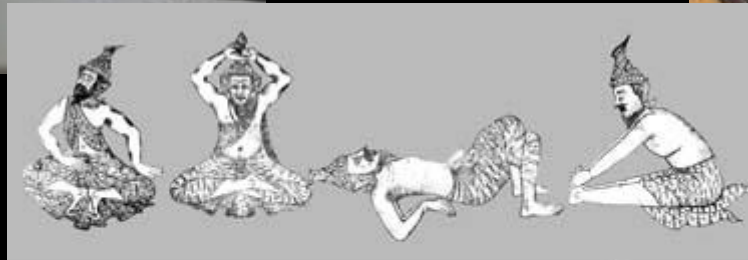
- ธาตุทั้ง 4
- แนวเส้น
- เส้นประธานสิบ
- คัมภีร์แผนนวดเล่ม 1, 2

เส้นประธาน 10

ทางเดินของเส้นประธาน

๑.อิททา	๒.มิ่งคธา
๓.อุลลภินา	๔.ภากทาวี
๕.อิททังอัส	๖.ทวารี
๗.อัมภากุอัส	๘.รฐา
๙.อุลลภิง	๑๐.อิททินี

การนวดไทยแบบราชสำนัก

- มีกิริยามารยาทที่สุภาพ
- มีหลักการตรวจวินิจฉัยและรักษาโรค
- มีความรู้โครงสร้างร่างกายมนุษย์
- ผู้นวดจะใช้เฉพาะมือและนิ้วมือเท่านั้น

ระเบียบราชสำนัก

- การเดินเข้า
- การนั่งพับเพียบ
- การไหว้
- การก้มหน้าหรือแหงนหน้าระหว่างนวด

ศีลและจรรยาบรรณ

- ไม่ดื่มเหล้า
- ไม่เจ้าชู้โดยใช้วิชาเป็นสื่อ
- ไม่หลอกลวงผู้ป่วยเพื่อลาภ ยศ สรรเสริญ
- ไม่นวดในสถานอโคจร

หลักการศึกษาการนวดไทยแบบราชสำนัก

- ตั้งสัจจะ
- ตั้งนัว
- ตั้งสมาธิ
- ตั้งตา
- ตั้งใจ

ความรู้และทักษะที่สำคัญ

- การนวดพื้นฐาน
- การนวดจุดสัญญาณ

การเรียนรู้การสอน

- การตรวจวินิจฉัยและการบำบัดรักษาโรค
- องค์ประกอบพื้นฐานของการนวด
- การแต่งรสมือ
- การฝึกกำลังนิ้ว
- การนวดพื้นฐาน

กิจกรรม

ภาษีตัดตน